

תמורות בחקיקת ה SOX הישראלי

רו"ח יובל גבאי¹

ביום 12 בדצמבר 2006 הוגש דוח הוועדה לבחינת קוד ממשל תאגידי בישראל (דוח ועדת גושן) ליו"ר רשות ניירות ערך (להלן - "הרשות"). בין השאר, ועל רקע חקיקת Sarbanes-Oxley (SOX Act of 2002) בארצות הברית, המליץ הדוח לאמץ באופן חלקי, ותוך ביצוע התאמות, את הוראות סעיפים 302 ו-404 לחוק האמריקני. ההמלצות התקבלו ותוקנו תקנות ועדת גושן או בשמן האחר - תקנות ה ISOX.

האימוץ בארץ נעשה באופן חלקי ובמתכונת מצומצמת לנוכח הביקורות שנמתחו בהתייחס להוראות סעיף 404 בארה"ב, בהיותן משיתות עלויות גבוהות על החברות, מצריכות השקעת תשומות זמן וכוח אדם ניכרות ומכבידות מאוד על החברות בכלל ועל חברות קטנות בפרט. כמו כן, ומטעמים דומים, המליץ הדוח, שלא להתבסס בהכרח על עקרונות מודל COSO, כפי שנדרש בסעיף 404 האמור. לבסוף, הרשות חייבה את **התאגידים המדווחים**² ליישם תקנות אלו החל מהדוחות הכספיים ליום 31.12.2010.

כדי לשמור על כספי משקיעים ושמירה על האיתנות הפיננסית של המשק, הרגולטור בארץ הרחיב את ספקטרום הגופים אשר מחויבים בהוראות ה SOX האמריקאי כדלקמן: תאגידים בנקאיים - החל משנת 2008, חברות ממשלתיות - החל משנת 2009; חברות הכפופות לממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון - החל משנת 2010 וקופות חולים - באופן מדורג עד ליישום מלא בשנת 2015.

בספטמבר 2012, הרשות פרסמה מסמך יעדים ואסטרטגיה רב שנתי שמטרתו היא הגנה על ציבור המשקיעים ובד בבד לסייע בהתפתחותו של שוק ההון. המסמך מושתת על שלושה מרכיבים: רגולציה, דה-רגולציה (מדורג הקלות) וכלים רגולטוריים לפיתוח שוק ההון. ההקלות באות לידי ביטוי במספר מישורים ואחד מהם הוא **הקלות לחברות קטנות**. הקלות אושרו בוועדת הכספים של הכנסת ביום 22.1.2014³ במסגרת **תיקון תקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידיים) התש"ל 1970**.⁴ ע"פ התיקון, **התאגידים רשאים לאמץ את ההקלות כולן/חלקן החל מהדוחות הכספיים ליום 31.12.2013**. ההקלות, בהתייחס לתקנות ה ISOX, הן ביטול החובה לפרסם דוח על הבקרה הפנימית ודוח רואה החשבון המבקר על הבקרה הפנימית בתאגידים קטנים, כך שתאגידים קטנים יחויבו בצירוף הצהרות מנהלים מצומצמות בלבד.⁵

¹ כותב המאמר הינו מנהל מחלקת ניהול סיכונים בחברת הייעוץ "ששון ושות' ניהול סיכונים ובקרה". החברה מספקת שירותי ייעוץ בתחום סקרי סיכונים, ניהול סיכונים, ביקורת פנימית ו-SOX.

² הגדרת "תאגיד מדווח": תאגיד שניירות ערך שלו הוצעו לציבור על פי תשקיף ונמצאים בידי הציבור; או תאגיד שניירות ערך שלו נסחרים בבורסה או רשומים בה למסחר; ושלא ניתן לו פטור מהוראות סעיף 36. ע"פ חוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, סעיפים 1, 36.

³ ראה פרסום לעיתונות:

http://www.isa.gov.il/%D7%94%D7%95%D7%93%D7%A2%D7%95%D7%AA%20%D7%95%D7%A4%D7%A8%D7%A1%D7%95%D7%9E%D7%99%D7%9D/175/2014/Pages/Law_breaks_for_small_companies.aspx

⁴ תיקון תקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידיים) התש"ל 1970, נכנס לתוקף עם פרסומו ברשומות ביום 20.3.2014. ראה את לשון תיקון התקנות:

<http://www.isa.gov.il/roadmap/Documents/00281014.pdf>

⁵ יתר ההקלות מלבד ה ISOX הן: העלאת סף המהותיות בקשר עם צירוף הערכות שווי ל-2%; העלאת סף הצירוף של דוחות חברות כלולות מהותיות לדוחות ביניים ל-40%; מתן פטור מיישום הוראות התוספת השנייה בתקנות (פרטים

- התיקון מגדיר את הקריטריונים שעל התאגיד לקיים, כדי שייחשב ל"תאגיד קטן" כדלקמן:
1. תאגיד שמניות או יחידות השתתפות שלו מוחזקות בידי הציבור – תאגיד המקיים את שני התנאים להלן:
 - א. השווי הממוצע (על בסיס ממוצע שווי ב- 60 יום שקדמו למועד הקובע) של המניות או יחידות ההשתתפות בבורסה היה נמוך מ- 300 מיליון ש"ח.⁶
 - ב. התאגיד לא נכלל במדד "ת"א - 100 או במדד "ת"א יתר - 50".
 2. תאגיד שהאג"ח שהנפיק מוחזקות בידי הציבור – ע.נ שבמחזור נמוך מ- 200 מיליון ש"ח במועד הקובע.
- תאגיד שהציע לציבור מניות ואגרות חוב, נדרש לקיים את שני המבחנים במצטבר. מועד קובע הינו 1.1 מידי שנה.

לגבי מבחן השווי, תאגיד לא יחשב תאגיד קטן במידה ובמועד הקובע האחרון שקדם למועד הקובע היה שווי המניות או יחידות ההשתתפות בבורסה שווה או גבוה מ- 300 מיליון ש"ח, ובמועד הקובע (הנוכחי) היה גבוה מ- 250 מיליון ש"ח. כמו כן תאגיד ייחשב כקטן במידה ובמועד הקובע האחרון שקדם למועד הקובע היה שווי המניות או יחידות ההשתתפות בבורסה נמוך מ- 300 מיליון ש"ח ובמועד הקובע (הנוכחי) היה נמוך מ- 350 מיליון ש"ח.

הגילויים שעל התאגיד הקטן לתת בעניין ההקלות:

1. עם כניסתו לתוקף של התיקון, על כל תאגיד המקיים את הגדרת תאגיד קטן לפרסם על כך דיווח מיידי לכל המאוחר תוך שלושה ימי מסחר ממועד כניסתו לתוקף של התיקון.
2. גילוי בדיווח מיידי על הכוונה לאמץ את כל ההקלות או חלקן.
3. שינויים בהקלות שהתאגיד מאמץ.
4. תאגיד המבקש ליישם את התיקון עוד קודם לכניסתו לתוקף מתבקשים לפרסם דיווח מיידי על כך עם קבלת ההחלטה בדבר היישום.

בדבר חשיפה לסיכוני שוק ודרכי ניהולם, "דוח גלאי", לתאגידים קטנים אשר החשיפה שלהם לסיכוני שוק הנובעים ממכשירים פיננסיים אינה מהותית.

⁶ תאגיד שהציע מניות לציבור והן אינן נסחרות מסיבות שונות במועד הקובע, יבצע את החישוב ביחס להונו העצמי במועד הקובע.